

MILJÖKONTRAKT

ÖVERRENSKOMMELSE OM
MILJÖÅTGÄRDER I PROJEKTET

SYDVÄSTRA PLANIA I SICKLA

Bilaga x tillhörande exploateringsavtal avseende
utveckling av fastigheten Sicklaön 268:4

202x-xx-xx

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
2	Projekt.....	4
3	Redovisning	4
4	Grönytefaktor	5
5	Begränsad klimatpåverkan.....	6
6	Giftfri miljö.....	6
7	Rent vatten	6
8	God bebyggd miljö	7
9	Miljökrav vid utförande av entreprenaderna	7
9.1	Byggherrens miljöarbete	8
9.1.1	Miljöplan för byggherrens arbeten.....	8
9.1.2	Miljöronder	9
9.1.3	Revisioner.....	9
9.2	Skydd för kringboende, verksamheter och trafikanter	10
9.3	Energi och klimat	10
9.4	Fordon och arbetsmaskiner	11
9.4.1	Drivmedel.....	11
9.4.2	Fordon och arbetsmaskiner	12
9.5	Kemiska produkter, varor och material	14
9.5.1	Innehåll av farliga ämnen	14
9.5.2	Dokumentation av kemiska produkter, varor och material ..	14
9.5.3	Förvaring och hantering av kemiska produkter, drivmedel, mm	14
9.5.4	Resurser och avfall	15
9.5.4.1	Resursoptimering och förebyggande av avfall.....	15
9.5.4.2	Sortering av avfall	15
9.5.4.3	Tillstånd för transport och behandling av avfall	15
9.6	Buller och stömljud	15
9.6.1	Luftburet ljud	15
9.6.1.1	Bullerkrav och skyddsåtgärder	15

9.6.1.2	Bullerutredning.....	16
9.6.1.3	Verifiering av krav	16
9.6.1.4	Stomljud	16
9.7	Länshållningsvatten	16
9.7.1.1	Överskridanden och nödlägen.....	17
9.8	Jord- och bergmassor	17
9.8.1	Planering av masshantering.....	17
9.8.2	Påträffande av oförutsedda föroreningar	18
9.9	Rivningsarbeten	18
10	Källor	18

I Bakgrund

I Nacka kommun bedrivs ett aktivt miljöarbete för att skapa en mer hållbar stadsmiljö. Denna bilaga till exploateringsavtalet är en del i det arbetet och bygger på den överenskommelse som utformats i dialog med byggherren under stadsbyggnadsprojektets gång.

Kommunen ser positivt på de aktörer som vågar ligga i framkant och prova nya idéer som gynnar miljön i den stadsstruktur som växer fram i Nacka stad och i övriga delar av kommunen. Det krävs nya kreativa idéer för att möta de svårigheter som väntar i framtiden vad gäller klimatet och den biologiska mångfalden.

Utifrån de strategiska beslut som tagits inom Nacka kommun (Strategi för miljö- och klimatambitioner, miljöprogrammet med lokala miljömål, program för markanvändning) har åtgärder tagits fram inom projektet för att anpassa projektet i plan-, genomförande- och driftskede.

Därför omfattar Miljökontraktet **kvartersmarken** med byggnaderna och hur miljöarbetet ska bedrivas under **byggskedet**. Miljökontraktet är en bilaga till **exploateringsavtalet** som tecknas mellan kommunen och byggherren. De åtgärder och förändringar av detaljplaneområdet som har skett för att gynna miljön framgår av planhandlingarna.

2 Projekt

Planområdet ligger söder om Sickla köp kvarter vid korsningen mellan Järlaleden och Planiavägen. Väster om området ligger Sickla skola som i ett separat projekt byggs om för utökad kapacitet. I söder möter planområdet småskalig bebyggelse. Planiavägen, som är huvudled till Älta, tillför en bullersituation till område som framtida bebyggelse behöver ta hänsyn till. Vidare har området tidigare tjänat som industrideponi vilket gör att markföroreningar måste hanteras innan byggnation är möjlig.

Planområdet avses planläggas för bostadsbebyggelse med cirka 20 000 BTA bostäder med lokaler i entréplan, en sjukspelarbollplan samt gaturum för angöring och parkering

3 Redovisning

Exploatören redovisar hur åtgärderna enligt den här överenskommelsen kommer att genomföras i en särskild PM. PM:et benämns ”Redovisning miljökontrakt”. Exploatören lämnar in PM:et till Kommunen senast tre veckor innan bygglovsansökan lämnas in till ansvarig myndighet respektive tre veckor före slutbesiktningssammanträdet.

4 Grönytefaktor

Enligt program för markanvändning ska grönytefaktor användas i Nacka stad.

Grönytefaktor – Nacka stad är ett flexibelt planeringsverktyg för byggherrar och arkitekter. Kommunens ambition är att verktyget ska användas i alla stadsbyggnadsprojekt i Nacka stad. Verktyget tillämpas på kvartersmark och dess förankring sker i stadsutvecklingsprocessens avtal. Grönytefaktor (GYF) ingår som en del i detaljplaneprocessen och utgör en komplettering till rådande krav på kvartersmarkens utformning, exempelvis krav på brandsäkerhet, tillgänglighet, dagvattenhantering, buller eller lek.

I modellen för grönytefaktor utgör grönytefaktorn en kvot mellan en framräknad ”grön yta” och kvarterets totala yta. För bostadskvarter inom Nacka stad är ambitionen en grönytefaktor på 0,6. Grönytefaktorn för Nacka stad är en modell och ett verktyg som medger utformning av kvartersmark genom ett antal valbara åtgärder inom fem kategorier av ekosystemtjänster: *sociala värden, dagvattenhantering, biologisk mångfald, luftrening* och *lokalklimat*. Grönytefaktorn beskrivs i dokumentet Grönytefaktor Nacka stad och räknas ut med hjälp av en Excel-fil och CAD-fil som tillhandahålls av kommunen.

I detta projekt ska grönytefaktorn användas med en faktor på minst 0,6. Preliminär utformning redovisas under plansamråd och slutlig utformning redovisas innan bygglov lämnas in samt vid garantibesiktning. Granskning av GYF i plansamrådsskede görs av landskapsarkitekt från planenhetsen ska finnas med i kommunens projektgrupp och lyfter GYF i ett tidigt skede i planprocessen. Landskapsarkitekten är ett stöd till planarkitekten så att detaljplanen möjliggör GYF. Avstämning med byggherren landskapsarkitekter kring GYF behövs även inför granskningsskedet.

I samband med proaktivt bygglovsmöte, om ett sådant hålls, innan detaljplanen antas ska GYF kontrolleras av stadsbyggnadsprojektets landskapsarkitekt.

I samband med att byggherren söker bygglov ska projektledaren på exploateringsenheten se till att projektets landskapsarkitekt på planenhetsen informeras om detta. Det är sedan upp till landskapsarkitekten att sköta granskningen av GYF; begära in aktuella handlingar av byggherren, granska dem och rapportera/spara informationen. Se manualens bilaga D för en utförlig beskrivning av vilka handlingar som behöver samlas in för granskning.

I samband med slutsamrådet görs en granskning av utfallet av GYF. I samband med slutsamrådet ska projektledaren på exploateringsenheten se till att projektets landskapsarkitekt på planenhetsen informeras om detta. Det är sedan upp till landskapsarkitekten att sköta granskningen av GYF; begära in aktuella handlingar av byggherren, granska dem och rapportera/spara informationen. Se manualens bilaga D för en utförlig beskrivning av vilka handlingar som behöver samlas in för granskning.

5 Begränsad klimatpåverkan

Enligt Nackas lokala miljömål ska Nacka bidra till att minska den globala klimatpåverkan genom att sänka sina direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser.

- Solceller ska anläggas i projektet i samråd med kommunen.
- Antal och utformning av cykelparkeringar ska följa Nacka kommuns rekommenderade parkeringstal för bostäder i Nacka¹
- I anslutning till varje samlad cykelparkering (utomhus och inomhus) ska det finnas laddningsmöjlighet för elmoped eller elcykel.
- Minst 20 % av boendeparkeringsplatserna för bil ska ha laddpunkter anpassade för elbil. Varje laddpunkt ska ha minst 3,7 kW effekt. Laststyrning ska installeras.²

Om nödvändigt får anpassning ske (t ex av antalet laddpunkter) till lokala förutsättningar i samråd med elnätsägaren och kommunen.

6 Giftfri miljö

Enligt Nackas lokala miljömål ska Nacka vara så giftfritt att inte människor eller miljö påverkas negativt.

- Utomhusmiljön ska utformas med material som inte uppenbart bidrar till dagvattnets föroreningsbelastning.
- Om konstgräs används inom kvartersmarken ska ingen dressning med gummigranulat ske i konstgräsytan. Endast konstgräs dressad med sand får användas.

7 Rent vatten

Enligt Nacka kommuns lokala miljömål ska sjöars och vattendrags biologiska, ekologiska, sociala och kulturbeskyddade värden bevaras. Kust och farvatten i Nacka kommun ska ha goda förutsättningar för rik biologisk mångfald och ha god tillgänglighet för rekreation.

- Exploatören ska alltid minst se till att dagvatten inom exploateringsområdets kvartersmark fördröjs och infiltreras i kvartersmarken samt avleds från kvartersmarken i enlighet med

¹ Rekommenderade parkeringstal för bostäder i Nacka 2016-12-06

<https://www.nacka.se/48e8b1/contentassets/ecc61b0e1f824401bca8cc4705aa03aa/bilaga-12-parkeringstal.pdf>

² Observera att lagstiftningen har krav på laddinfrastruktur och laddpunkter (8 kap. 4 § punkt 11 PBL *egenskapskrav*, 3 kap. 20 b-c och 22 §§ Plan- och byggförordningen *svarar på hur egenskapskravet ska uppfyllas*) som införs år 2025. Se även Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2021:2) om utrustning för laddning av elfordon.

Kommunens anvisningar för dagvattenhantering på kvartersmark och allmän plats, version 3.0, daterad 2018-03-22.

- Oavsett vilka lösningar som väljs enligt Grönytefaktorn ska dagvattenfördröjande åtgärder utföras inom kvartersmark innan anslutning sker till allmänt dagvattennät, enligt *Anvisningar och principlösningar för dagvattenhantering på kvartersmark och allmän plats* 2018-03-22 version 3, kapitel 4 *Principer för kvartersmark*.
- Inför ansökan om bygglov ska exploitören samråda med kommunen och Nacka Vatten & Avfall avseende valda dagvattenåtgärder. Nacka vatten och avfall AB ska godkänna typ av åtgärder för rening och fördröjning av dagvatten.
- Utomhusmiljön ska utformas med material som inte bidrar till dagvattnets föroreningsbelastning.

8 God bebyggd miljö

Enligt Nacka kommuns lokala miljömål ska den bebyggda miljön i Nacka kommun bidra till en god livsmiljö där resurser nyttjas på ett hållbart sätt. Det ska vara nära till naturen och människors hälsa ska stå i fokus. Nacka kommuns sårbarhet inför effekterna av klimatförändringar ska minska.

- Byggnaden bör certifieras/byggas enligt Sweden Green Building Councils certifieringssystem, minst Miljöbyggnad silver.
- Vid utformning av bebyggelsen ska en god ljudmiljö utomhus eftersträvas. Bebyggelsen ska utformas så att högst 50 dBA ekvivalent ljudnivå och högst 70 dBA maximal ljudnivå klaras på uteplats.
- Det ska finnas utrymmen och platser för att de boende ska kunna förvara och lämna avfall i sorterade fraktioner. De fraktioner som avses är mat- och restavfall och alla typer av förpackningar och returpapper samt smått elavfall, batterier och ljuskällor, textil, samt för grovavfall och återbruk.

9 Miljökrav vid utförande av entreprenaderna

Under byggskedet av de åtgärder som omfattas av exploateringsavtalet ska kommunens miljökrav under genomförandet nedan följas. Att så sker kommer följas upp kontinuerligt tillsammans med byggherren och de entreprenörer som arbetar på platsen.

Med "Kommunen" avses den projektansvariges representant på kommunen, på respektive exploateringsenhet. Med "Byggherren" avses i detta fall ALM Equitiy AB. I praktiken kommer respektive entreprenör som arbetar på uppdrag av Byggherren att utföra många av kraven nedan och det är i enlighet med avtalet, men Byggherren bär ansvaret för att avtalet och dess åtgärder följs.

9.1 Byggherrens miljöarbete

1.1 Miljöledning i byggherrens verksamhet

Byggherren ska bedriva ett systematiskt miljöarbete som minst omfattar följande ingående delar:

1. Miljöpolicy

- Som är antagen av företagets ledning
- Som innehåller åtagande om att uppfylla bindande krav och en ständigt förbättrad miljöprestanda.

2. Mål och handlingsplaner för betydande miljöaspekter och miljörisker.

3. Rutiner för:

- Hantering av betydande miljöaspekter och miljörisker.
- Egenkontroll och uppföljning av miljöarbetet
- Hantering av avvikelser, korrigerande och förebyggande åtgärder
- Beredskap och agerande vid nödlägen

Det systematiska miljöarbetet ska vara dokumenterat och på anmodan kunna redovisas för Kommunen.

9.1.1 Miljöplan för byggherrens arbeten

Byggherren ska innan arbeten påbörjas på plats presentera en skriftlig objektsanpassad miljöplan för Kommunen där följande punkter minst ska ingå:

1. En namngiven miljöansvarig och en namngiven miljökontaktperson för entreprenaden.
2. En redovisning av i entreprenaden identifierade betydande miljöaspekter och miljörisker.
3. En beskrivning av vilka miljökraven är och hur de ska uppnås inom entreprenaden. Följande ska minst ingå i beskrivningen:
 - a) Generella miljökrav.
 - b) Objektspecifika miljökrav (miljökrav som är specifika utifrån det arbete som ska utföras och platsens förutsättningar), inklusive tillämpliga krav i miljölagstiftning, miljötillstånd eller myndighetsbeslut.
 - c) Byggherrens åtgärder för att uppfylla miljökrav samt för att förebygga miljöpåverkan och miljörisker inom ramen för arbetet.
 - d) En identifiering och värdering av miljörisker samt åtgärdsplan för att minimera riskerna.
 - e) Nödlägesberedskapsplan vid miljöolycka.
 - f) Hur miljökompetensen säkerställs, dvs vilken kompetens som finns med hänsyn till miljökraven och vilken kompetens som finns tillgänglig på plats.
 - g) Hur miljöplanen och miljökraven ska kommuniceras med personal, egen såväl som inhyrd.
 - h) Hur uppföljning sker för att säkerställa att arbete sker i enlighet med miljöplanen samt att miljökraven uppfylls.

Miljöplanen ska meddelas Kommunen innan arbetet påbörjas. Byggherren ska hålla miljöplanen aktuell.

Entreprenören ska hålla miljöplanen aktuell och anmäla eventuella avvikelser från denna till Byggherren. Uppdatering och hantering av avvikelser ska ske i samråd med Byggherren och dokumenteras.

Entreprenören ansvarar för att miljöplanen efterlevs av alla som arbetar inom entreprenaden inklusive inhyrd personal och anlitate underentreprenörer.

Entreprenören ska löpande utföra egenkontroller för att stämma av att miljöarbetet styrs i enlighet med krav i tillämpliga lagar och föreskrifter, krav som ställs i avtalet och i eventuella myndighetsbeslut. Genomförda egenkontroller ska på begäran redovisas för Byggherren.

Arbetsmoment som kräver särskild egenkontroll avseende miljö till följd av myndighetsbeslut ska godkännas av Byggherren innan arbetet påbörjas. (Sådana arbeten kan vara grundvattenpåverkande och bullrande arbeten, hantering av länshållningsvatten, hantering av förorenade massor och sanering och rivning av miljö- och hälsostörande material.)

9.1.2 Miljöronder

Byggherren ska ha rätt att genomföra revisioner med avseende på miljökrav. Har entreprenören anlitat underentreprenörer ska Byggherren ha samma rätt och tillträde hos dem.

Byggherrens revisioner fritar inte entreprenören från sitt miljöansvar.

Entreprenören ska under avtalstiden tillhandahålla erforderliga resurser och allmänt vara Byggherren behjälplig i samband med anmälda eller oanmälda uppföljningar av miljökrav.

Byggherren ska ha rätt att delta när oberoende part, på entreprenörens eller annans initiativ, utför revision av entreprenörens miljöledningssystem samt ta del av alla resultat av revisionen. Entreprenören ska senast 1 månad före sådan revision meddela Byggherren tid och plats för revisionens utförande. Byggherren ska ha rätt att ta del av entreprenörens interna revisionsrapporter.

9.1.3 Revisioner

Byggherren ska ha rätt att genomföra revisioner med avseende på miljökrav. Har entreprenören anlitat underentreprenörer ska Byggherren ha samma rätt och tillträde hos dem.

Byggherrens revisioner fritar inte entreprenören från sitt miljöansvar.

Entreprenören ska under avtalstiden tillhandahålla erforderliga resurser och allmänt vara Byggherren behjälplig i samband med anmälda eller oanmälda uppföljningar av miljökrav.

Byggherren ska ha rätt att delta när oberoende part, på entreprenörens eller annans initiativ, utför revision av entreprenörens miljöledningssystem samt ta del av alla resultat av revisionen. Entreprenören ska senast 1 månad före sådan revision meddela Byggherren tid och plats för revisionens utförande. Byggherren ska ha rätt att ta del av entreprenörens interna revisionsrapporter.

9.2 Skydd för kringboende, verksamheter och trafikanter

Arbete ska bedrivas i enlighet med krav i *Lokala ordningsföreskrifter* samt *Lokala hälsoskyddsföreskrifter för Nacka kommun*. Föreskrifterna innebär bland annat att arbetet ska bedrivas så att trafikanter, allmänheten, boende, fastighetsägare samt övrig verksamhet ska skyddas från störningar i form av transporter, buller, nedsmutsning, damm, stänk, lukt eller ljus.

Det åligger Entreprenören att vidta åtgärder för att förebygga störningar. Exempel på åtgärder är bevattning vid dammande arbetsmoment, däcktvätt, gaturengöring och riktad belysning.

9.3 Energi och klimat

Material som används i det aktuella byggprojektet ska minst uppfylla krav på miljöprestanda och miljövarudeklaration enligt tabell 1 nedan. Nedan angivna krav kommer från *Gemensamma miljökrav för entreprenader 2018* utgiven av Trafikverket, Stockholms stad m.fl.

Material	
Armeringsstål vid tillverkning (A1-A3) ^{1,2}	≤ 0,75 kg CO ₂ /kg stål
Konstruktionsstål vid tillverkning (A1-A3)	Krav på miljövarudeklaration typ III (EPD) för väg- och broräcken inklusive vajerräcken, pålar och spont samt rostfria konstruktions-stålprodukter
Cement/Betong ^{3,4}	<p>≤ 0,70 kg CO₂/kg cement</p> <p><i>alternativt</i></p> <p>Entreprenören ska vid anmodan kunna redovisa certifierade miljövarudeklarationer typ III (EPD) för den anläggningsbetong som använts inom entreprenaden.</p> <p>Minskning av klimatpåverkan från betongen med 25% jämfört med utgångsvärde där hela bevisbördan är hos betongtillverkare/entreprenör. Utgångsnivån för föreskriven betong ska utgå från exponeringsklass och hållfasthet, och den cementtyp som tillåts.</p>

1. Enligt EN 15804.

2. Rostfri och galvaniserad armering är undantagen där sådan armering krävs i konstruktionen.

3. Kustområden och områden som uttryckligen kräver betong framtagen för korrosiv miljö är undantagna från detta krav.

4. Kraven avser inte färdiga betongprodukter. Krav på dessa kan tillkomma.

Tabell 1. Klimatkrav på material

9.4 Fordon och arbetsmaskiner

9.4.1 Drivmedel

Drivmedel ska minst uppfylla krav och kriterier enligt tabell 2 nedan.

Krav på drivmedel	Klimatpåverkan från drivmedel
<ul style="list-style-type: none"> • Alkylatbensin (SS 155461:2008 och SFS 2011:319 §5) • Bensin MK1 (SS-EN 228:2013 och SFS 2011:319 §4) • Dieselbränsle MK1 (SS 155435:2016 och SFS 2011:319 §8) • E85 (SS 155480:2012) • ED95 (SS 155437:2015) • Fordonsgas (SS-EN 16723-2:2017) • RME/FAME (SS-EN 14214:2012+A1:2014) • Syntetiska dieselbränslen (EN 15940:2016) <p>Alkylatbensin ska användas för motorena i bensindrivna arbetsmaskiner och arbetsredskap i de fall dessa inte är försedda med katalytisk rening.</p> <p>Utöver ovan listade drivmedel är det även tillåtet att använda el samt vätgas.</p>	<p>Minst 20 % av den samlade energi-användningen, avseende fordon och arbetsmaskiner, ska bestå av el från förnybara energikällor² och/eller hållbara höginblandade och hållbara rena biodrivmedel som inte omfattas av reduktionsplikt.</p> <p>I de fall biodrivmedel används för att uppfylla eventuella klimatkrav måste det, för det aktuella drivmedlet, finnas ett hållbarhetsbesked utfärdat av Energimyndigheten i enlighet med Lag (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.</p>

Tabell 2 drivmedel

Använda mängder och kvaliteter av el och drivmedel till fordon och arbetsmaskiner ska vid anmodan kunna redovisas.

9.4.2 Fordon och arbetsmaskiner

Lätta respektive tunga fordon samt arbetsmaskiner ska minst uppfylla krav enligt tabell 3 nedan.

Lätta fordon	Tunga fordon	Arbetsmaskiner
<ul style="list-style-type: none"> Lätta fordon ska uppfylla Euroklass 5 eller senare Euro-krav. <p><i>Kraven enligt ovan omfattar inte lätta tvåvägsfordon.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Tunga fordon ska uppfylla Euroklass V eller senare Euro-krav Tunga fordon som för sin uppgift på arbetsplatsen drivs med el, och använder förbränningsmotor för sin förflyttning/ framdrift ska uppfylla Euro IV. Fordonets förbränningsmotor får i sådant fall ej användas under arbete eller för att framställa el <p>För transport av geoteknisk utrustning så får även direkt-importerade fordon från USA som saknar Euroklass användas. Dessa direktimporterade fordon får inte vara äldre än 12 år, tillverkningsåret oräknat.</p> <p><i>Kraven enligt ovan omfattar inte tunga tvåvägsfordon, tunga spårfordon och spridarbilar för tankbeläggning.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Arbetsmaskiner får inte vara äldre än 12 år, tillverkningsåret oräknat. Arbetsmaskiner vars motorer uppfyller kraven enligt Steg IV eller senare Steg-krav för användas även om ålderskravet inte är uppfyllt. Arbetsmaskiner som för sin uppgift drivs med el, och använder förbränningsmotor för sin förflyttning/ framdrift får inte vara äldre än 16 år, tillverkningsåret oräknat. Arbetsmaskinens förbränningsmotor får i sådant fall ej användas under arbete eller för att framställa el. <p><i>Kraven enligt ovan omfattar inte tunga tvåvägsarbetsmaskiner och spårgående arbetsmaskiner.</i></p>

Tabell 3

För arbetsmaskiner som har genomgått motorbyte eller uppgraderats gäller krav samt redovisning i enlighet med *Gemensamma miljökrav för entreprenader 2018* utgiven av Trafikverket, Stockholms stad m.fl.

Använda fordon och arbetsmaskiner, som berörs av kraven, ska dokumenteras och vid anmodan kunna redovisas i en förteckning innehållande:

Fordon: fordonstyp, märke, modell, registreringsnummer och utsläppsklass (Euroklass).

Arbetsmaskiner: maskintyp, märke, modell, tillverkningsår, serie- eller typbeteckning, motoreffekt, utsläppsklass om tillämpligt (Stegklass).

9.5 Kemiska produkter, varor och material

9.5.1 Innehåll av farliga ämnen

Byggherren ska säkerställa att alla *kemiska produkter* som används i entreprenaden respektive alla inbyggda *material* och *varor* är fria från ämnen som är skadliga för människors hälsa och/eller miljön (så kallade riskminsknings- eller utfasningsämnen).

9.5.2 Dokumentation av kemiska produkter, varor och material

Byggherren ska hålla en förteckning över de *kemiska produkter* (även bränslen, smörjmedel och hydrauloljor) som används i entreprenaden och de *material* och *varor* som byggs in. Förteckningen ska innehålla namn, leverantör, faroklass (endast *kemiska produkter*), mängd samt grupp enligt kriterier i tabell i Bilaga 3. Förteckningen ska lämnas till Kommunen på begäran.

Byggherren ska på begäran kunna redovisa byggvarudeklarationer för använda varor och material samt säkerhetsdatablad för använda kemikalier samt upprättade avstegsansökningar.

9.5.3 Förvaring och hantering av kemiska produkter, drivmedel, mm

Kemiska produkter ska vara tydligt märkta med produktens namn och gällande farosymbol så att alla som kan komma i kontakt med dem vet vad de innehåller samt är medvetna om särskilda skyddsåtgärder behöver vidtas vid användning. Säkerhetsdatablad och uppdaterad förteckning ska finnas tillgängliga på arbetsplatsen för alla märkningspliktiga kemiska produkter som används eller förvaras.

Skyddsåtgärder ska vidtas så att mark och vatten inte förorenas vid förvaring och hantering av kemiska produkter, drivmedel, olja, farligt avfall eller dylikt. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras så att obehöriga inte kommer åt dem. Förvaring ska ske på tät, hårdgjord yta och lagringsplatsen ska förses med regnskydd. Om kemikalierna är i flytande form ska de antingen förvaras invallade eller i ett uppsamlingsstråg. Invallningen eller tråget ska rymma minst halva den lagrade volymen, dock minst den största behållarens volym.

Cisterner ska vara dubbelmantlade och skyddade från påkörning. Mobila cisterner ska vara ADR-godkända, påkörningsskyddade och typgodkända av Sveriges provnings- och forskningsinstitut (SP). Stationära tankar ska vara dubbelmantlade eller invallade samt placeras skyddat.

Service- och tankningsställen för arbetsmaskiner och arbetsfordon ska säkras med avseende på spill till mark. Beredskap för att ta hand om spill och olyckshändelser ska finnas på arbetsstället samt i alla fordon och arbetsmaskiner.

9.5.4 Resurser och avfall

9.5.4.1 Resursoptimering och förebyggande av avfall

Byggherren ska ha ett systematiskt arbetssätt för att säkerställa att resurser används på ett effektivt sätt och att mängden avfall minimeras. Arbetssättet ska redovisas i miljöplanen.

9.5.4.2 Sortering av avfall

Allt avfall ska sorteras på arbetsplatsen. Avfall ska förvaras i uppmärkta kärl för att underlätta sortering. Farligt avfall ska sorteras och förvaras läckageskyddat och inlåst.

Sortering av bygg- och rivningsavfall ska göras enligt Avfallsförordningen och minst enligt basnivå i Sveriges Byggingustriers Resurs- och avfallsriktlinjer vid byggande och rivning.

Vidare ska byggherren följa upp avfallshanteringen och redovisa statistik över uppkomna avfallsmängder och hur olika fraktioner av avfallet har behandlats (förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, energiåtervinning samt deponering).

För den kontrollplan som ska tas fram gäller sedan 25 juni 2020 att den ska innehålla uppgifter om vilka byggprodukter som kan återanvändas och hur dessa ska tas omhand, samt vilket avfall åtgärden kan ge upphov till och hur man avser möjliggöra materialåtervinning av hög kvalitet och säker hantering av farliga ämnen (SFS 2020:603 ändring i plan- och bygglagen).

9.5.4.3 Tillstånd för transport och behandling av avfall

Byggherren ska säkerställa att anlitate avfallsentreprenörer och saneringsentreprenörer har erforderliga tillstånd för transport och behandling av avfall.

9.6 Buller och stomljud

9.6.1 Luftburet ljud

9.6.1.1 Bullerkrav och skyddsåtgärder

Byggherren ska innehålla de krav för utomhusvärden som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser (NFS 2004:15).

Arbeten som, trots bullerbegränsande åtgärder, riskerar att överskrida riktvärdena i tabell 2 ska förläggas till helgfri måndag – fredag kl. 07.00 – 19.00.

I de fall verksamhet pågår endast del av period kan den ekvivalenta ljudnivån beräknas för den tid under vilken verksamheten pågår - t.ex. under en sekvens/cykel för byggaktiviteter med intermittent buller (pålning, spontning, borrning etc).

För verksamhet med begränsad varaktighet, högst två månader, t ex spontning och pålning, tillåts 5 dBA högre värden.

Vid enstaka kortvariga händelser, högst 5 minuter per timme, accepteras upp till 10 dBA högre nivåer under dagtid.

I de fall verksamheten är av begränsad art och även innehåller kortvariga händelser får höjningen av riktvärdet uppgå till sammanlagt högst 10 dBA.

9.6.1.2 Bullerutredning

Byggherren ska innan arbetena startas och löpande under projektets gång bedöma om det finns risk för överskridande av bullerkraven. Vid risk för överskridanden ska entreprenören innan berörda arbeten påbörjas göra en bullerutredning och där visa för Kommunen hur man avser att klara kraven för luftburet ljud samt redovisa planeringen av sin egenkontroll.

9.6.1.3 Verifiering av krav

Byggherren ska verifiera genom mätning att aktuella bullervärden innehålls.

9.6.1.4 Stomljud

Stomljudsalstrande arbeten får endast utföras helgfri måndag – fredag kl. 07.00 – 19.00. Byggherren ska innehålla de krav för utomhusvärden som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser (NFS 2004:15).

9.7 Länshållningsvatten

En plan för hantering av länshållningsvatten ska redovisas inom ramen för Byggherrens upprättade miljöplan. Planen ska lämnas till Nacka vatten och avfall minst 5 veckor före byggstart.

Länshållningsvatten från entreprenaden ska avledas till dag- eller spillvattennät utifrån specifikationer från ledningsägaren. Länshållningsvatten i samband med sprängning ska ledas till spillvattennät.

Allt vatten som leds till dag- eller spillvattennätet ska uppfylla ledningsägarens krav.

Byggherren ansvarar för att skriva avtal med ledningsägaren och uppfylla dennes krav. Inför anslutning ska Stockholm Vatten eller annan ledningsägare på plats anvisa påkopplingspunkter.

Vid de tillfällen då länshållet vatten kan komma att infiltreras eller släppas direkt till recipient ska tillsynsmyndigheten (miljöenheten), Nacka kommun, kontaktas.

9.7.1.1 Överskridanden och nödlägen

Vid överskridanden av angivna krav i enlighet med teknisk beskrivning ska Kommunen samt Nacka vatten och avfall informeras inom ett dygn i en avvikelserapport. Byggherren utreder orsaken och utarbetar ett förslag till åtgärd för att reducera dessa halter eller komplettera reningsanläggningen.

Vid nödläge ska entreprenören stoppa pumparna för att undvika utpumpning vid ett större oljeläckage.

För mer information se *Länshållet vatten, anvisningar för hantering av länshållet vatten i Nacka kommun* på Nacka kommuns hemsida respektive Stockholm vatten och avfalls riktlinjer för länshållningsvatten på Stockholm vatten och avfalls hemsida.

9.8 Jord- och bergmassor

9.8.1 Planering av masshantering

Uppgrävda massor som inte ska användas inom arbetsområdet definieras som avfall och omfattas av avfallsbestämmelserna i miljöbalken. Vid återvinning av schaktmassor som betraktas som avfall måste återvinningen, liksom vid all avfallsåtervinning, prövas hos en myndighet antingen genom tillstånd från en miljöprövningsmyndighet eller genom en anmälan till den kommunala miljömyndigheten.

Uppschaktade jord- och bergmassor är under vissa förutsättningar undantagna från kraven i avfallsförordningen. Jord och annat naturligt material som har grävts ut i samband med entreprenadarbeten undantas från förordningens krav om det är säkerställt att: massorna inte är förorenade; massorna kommer att användas för byggnation i sitt naturliga tillstånd på den plats där grävningen utfördes; och användningen inte skadar eller innebär någon olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Vid återvinning av schaktmassor som inte betraktas som avfall gäller inte någon prövningsplikt utan innehavaren har rådighet över återanvändningen av massorna så länge som de uppfyller kraven i miljöbalkens allmänna hänsynsregler.

Byggherren ansvarar för masshanteringen i sitt projekt. En masshanteringsplan ska tas fram som bland annat ska visa volymen berg- och jordmassor, hur mycket som kan återanvändas och hur mycket som behöver köras bort, var och hur mellanlagring ska gå till samt strategi för att minska miljöpåverkan i samband med masshanteringen. Denna plan ska om möjligt integreras med resultatet i kommunens kommande masshanteringsplan.

9.8.2 Schakt i förorenad mark

Både mark och grundvatten inom planområdet är förorenad och en sanering kommer krävas innan ytan kan användas för bostadsändamål. Kommunen ansvarar för saneringen ned till bostadsändamål och anmälan av

efterbehandling avseende förorenad mark till tillsynsmyndigheten. Sanering kommer preliminärt att utföras innan entreprenören får tillgång till marken

Kontaktuppgifter och blankett för anmälan om efterbehandling i mark och/eller vatten finns på Nacka kommuns hemsida <https://www.nacka.se/naringsliv-foretag/tillstandsguiden/alla-tillstand/miljo-halsoskydd/foreorenad-mark-och-vatten-anmalningar/>

9.8.3 Påträffande av oförutsedda föroreningar

Vid schaktning ska Byggherren vara vaksam på jord- och bergmassor och länshållningsvatten som avviker från normalt i fråga om lukt och utseende. Då Byggherren påträffar oförutsedda föroreningar i mark och vatten ska schaktarbetet omedelbart avbrytas och åtgärder vidtas för att förhindra vidare spridning till omgivningen. Tillsynsmyndigheten (Miljöenheten vid Nacka kommun) ska genast meddelas för beslut om vidare hantering och skyddsåtgärder.

Vid misstanke om stenkolstjära i beläggningen vid ombyggnad eller rivning av väg- och gatuöverbyggnader ska Byggherren genast meddela tillsynsmyndigheten för klarläggande av omfattning och val av åtgärd.

Kontaktuppgifter och blankett för anmälan om upplysning av mark eller vattenföroreningar finns på Nacka kommuns hemsida <https://www.nacka.se/naringsliv-foretag/tillstandsguiden/alla-tillstand/miljo-halsoskydd/foreorenad-mark-och-vatten-anmalningar/>

9.9 Rivningsarbeten

Byggherren ska vid rivning inneha alla erforderliga tillstånd för detta arbete. Tillstånd ska kunna uppvisas på begäran från Kommunen.

Vid misstanke om farliga ämnen och ska materialet behandlas som farligt avfall tills motsatsen är bevisad genom till exempel provtagning och analys.

10 Källor

Program för markanvändning (Nacka kommun 2017-12-11) som säger att grönytefaktor alltid ska användas vid markanvisningar.

<https://www.nacka.se/4906e4/globalassets/kommun-politik/dokument/styrdokument/program/program-for-markanvandning.pdf>

Nacka kommuns miljöprogram (Nacka kommun 2019) med de 6 lokala miljömålen. Resultaten av miljömålsarbetet följs upp årligen av kommunstyrelsen och redovisas i kommunens årsredovisning.

<https://www.nacka.se/495e7b/globalassets/kommun-politik/dokument/styrdokument/program/miljoprogram-2016-2030.pdf>

Strategi för miljö- och klimatambitioner (Nacka kommun datum) med åtgärder som ska genomsyra hela planprocessen och med indikatorer som ska följas upp så att kommunen vet hur det går med miljöarbetet. I strategins genomförandeförslag finns en mängd förslag på åtgärder. Sök på kommunens hemsida nacka.se

Miljökrav vid utförande av byggtreprenader (Nacka kommun/Atrax 2019-11-28), internt dokument som arbetats fram inom projektchefsområde centrala Nacka stad. Dokumentet innehåller förslag på de miljökrav som kan ställas från kommunen på exploitören vid projektets genomförande.

Grönytefaktor Nacka stad (Nacka kommun, oktober 2019) visar de åtgärder som kan väljas och poängsättas för att nå rätt grönytefaktor på kvartersmarken. Poängen räknas ut i ett exelark.

<https://www.nacka.se/4aca71/globalassets/stadsutveckling-trafik/dokument/nackastad/gronytefaktor-nacka-stad-oktober-2019.pdf>

<https://www.nacka.se/4aca83/globalassets/stadsutveckling-trafik/dokument/nackastad/berakningsmall-gronytefaktor-nacka-stad-version-2.xlsx>

Anvisningar och principlösningar för dagvattenhantering på kvartersmark och allmän plats (Nacka kommun 2018-03-22 version 3, bilaga till Nacka kommuns Teknisk handbok som är utlagd på hemsidan och där avsnitt om kvartersmark ska följas enligt detta avtal.

https://www.nacka.se/49648e/globalassets/underwebbar/teknisk-handbok/dokument/vatten-avlopp/anvisningar-for-dagvattenhantering_180322.pdf

Länshållningsvatten, Anvisningar för hantering av länshållningsvatten i Nacka kommun

(Nacka vatten och Avfall AB). Anvisningar med haltbegränsningar som troligen kommer behöva följas enligt de instruktioner som exploitören får när länshållning har anmälts.

https://www.nacka.se/491fbb/globalassets/nackavattenavfall/bilder/va/miljo-och-dagvatten/nvoa-lanshallningsvatten-laguplost_2020.pdf

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*